

MITURI • LEGENDE

Iliada este una dintre cele două epopei grecești antice atribuite lui Homer. Este una dintre cele mai vechi opere literare existente, încă citită pe scară largă de publicul modern. Ca și *Odissea*, poemul este împărțit în 24 de cânturi.

ILIADA, ODISEEA, ENEIDA

Repovestire pentru copii de George Andreescu

• HOMER •

Iliada

Dl. Gh. Andreescu a avut ideea să redea Iliada într-o formă prescurtată, accesibilă și ca dimensiuni, și ca o expresie a puterii de înțelegere a copiilor. Prezentată în această perspectivă îndemânică, Odiseea Iliadei nu este redată într-un mod desfigurată, trunchiat, dimpotrivă, autorul a avut acea muză de moment, de a-i păstra frumusețile care primează, fără prea multe detalii, păstrând, cu talentu-i caracteristic, vigoarea și farmecul stilului. Ca o mică observație, povestirea se desfășoară asemenea unui basm, care, deopotrivă, se ascultă ori se citește cu mare interes. Astfel, nu doar că ne fascinează, ci ne și transpune într-o altă lume, ne îmbogățește cunoștințele, în materie de cultură generală.

Iată de ce consider că lucrarea dlui Andreescu este deosebit de prețioasă, așa încât succesul pe care domnia sa îl merită pe deplin să fie un îndemn, o mutare în plină ascensiune, alături de celelalte capodopere ale literaturii clasice, atât de strâns legate între ele: Odiseea și Eneida.

Prof. Univ. Constantin Kirițescu,
1934

Mărul de aur

Povestea spune că, odinioară, în Grecia străveche, pe culmile înnourate ale Muntelui Olimp, sălășluiau zeii nemuritori, feriți de iscoditoarele priviri omenești. Acolo, în palatul de cleștar al lui Jupiter-Zeus, mai-marele între zei, s-a pornit, într-o seară, o petrecere cum n-a mai fost vreodată. Toți zeii s-au adunat în sala măreață a palatului, dar pe Discordia, pe zeița vrajbei, pe buclucașa Eris, nu s-a gândit nimeni s-o poftască.

Cruda zeiță a aflat la timp de petrecere, așa încât s-a răzbunat cumplit: în toiul petrecerii, ea deschise ușile de aramă ale palatului străveziu cu un trăsnet, se opri în prag și-i privi îndelung, batjocoritoare, pe zeii fără de griji. Unii dănțuiau, alții cântau sau râdeau în hohote. Văzând-o împietrită în ușă, firoasă cum era, cu șerpi în păr și cu panglici însângerate pe frunte, zeii, cât erau ei de mândri și de puternici, înghețară de spaimă. Simțeau cât au mâniat-o, iar acum se așteptau la crunta ei răzbunare.

Minune, însă! De astă dată, zeița vrajbei nu se clinti din ușă, oricât de mult o îmbie preamăritul Jupiter cu rugăminți de iertare. Ea scoase din sân un măr de aur, îl ridică în văzul tuturor, apoi îl aruncă în mijlocul dănțuitoarelor, strigând: „Celei mai frumoase dintre voi!”. Fără să mai rostească o vorbă, Eris-Discordia se duse în treburile ei, și dusă a fost.

Oare, e posibil ca mânia ei să se fi mistuit atât de ușor? Vai, cum se leagă întâmplările lumii una cu alta!

Dintr-o vorbă dulce, o mare năpastă căzu pe capul zeilor, dar mai cu seamă pe bieții oameni, care nu erau cu nimic vinovați de jignirea adusă crudei zeițe. Eris plecase, dar zeii își pierduseră veselia, dansurile încetară, muzica se stinse, hohotele amuțiră. După acea zi, presimțirea unei primejdii iminente nu-i mai părăsi pe zei. Nici măcar frumoasele zeițe nu au îndrăznit să ceară mărul, spre a se făli cu frumusețea lor.

Trecură zile, poate chiar săptămâni, iar mărul nu a fost dat nimănui! Într-o bună zi, i se înfățișă lui Jupiter fiica sa Venus-Afrodita, frumoasa între frumoase, zeiță a dragostei și a frumuseții, născută din spuma mării. Venus îi ceru tatălui ceresc mărul de aur, socotind că nimeni nu poate fi mai frumoasă ca ea. Tatălui atotputernic i se lumină chipul de zâmbet, văzând-o pe fiica sa iubită, astfel că se grăbi să-i întindă mărul. Chiar în acel moment, sosi valvârtej Palas-Atena-Minerva, frumoasa zeiță a înțelepciunii, care-i ceru și ea mărul de aur.

Jupiter, cu inima împărțită între două fiice atât de dragi, șovăi îndelung și păstră tăcere. În acest răgaz de tăcere, se ivi, cu o înfățișare semeață, frumoasa Hera-Junona, soția cicălitoare și geloasă a lui Jupiter-Zeus. El nu mai știu ce să spună. Era frumoasă Venus, dar celelalte surori nu erau nici ele mai prejos.

— Dragile mele, zise el până la urmă, de ce să vă judec eu pe voi? Oare, nu ar fi mai bine să cerem părerea altui zeu, care să nu aibă de ales între o soție și două fiice, tot atât de frumoase și de dragi inimii sale? După cele spuse, Jupiter își îndreptă privirile către zeii de față, întrebându-i: „Cine anume vrea să fie judecător?”.

Zeii își coborâra privirile în jos și, unul câte unul, se risipiră în palat. Știau ei prea bine ce înseamnă dacă se pun rău cu zeițele cele mari, mai ales cu Hera-Junona!

— Iată, zeii nu vor să vă judece, zise Jupiter. Căutați mai bine un om pământean care s-o facă!

Zeițele se învoiră și porniră în zbor să caute un om. Venus-Afrodita îl găsi cea dintâi. Era un ciobănaș frumos, cu ochi albaștri și păr bălai, pe care ea îl vedea adesea trecând cu dalbele sale oițe, în momentele în care călătorea dincolo de mare, pe țărmurile cetății Troia. Îl chema Alexandru-Paris și era al doilea dintre cei 50 de copii ai Hecubei și ai bătrânului Priam, regele Troiei. Tânărul Paris era un arcaș neîntrecut. Era vestit pentru curajul său, prin felul în care ataca fiarele la vânătoare. Dușmanii Troiei se temeau de el, dar fecioarele îl sorbeau din ochi și-l purtau în visurile și-n inimile lor. Venus-Afrodita ieși în calea mândrului arcaș, în toată splendoarea ei de zeiță. Viteazul Paris nu se înfricoșă; își ridică ochii cutezători și întâlni privirile zeiței, care-i vorbi astfel:

— Preafrumosule arcaș, nu socotești, oare, că ți-a venit și ție vremea să mai părăsești codrii și turmele? Nu ai simțit niciodată bătând în pieptul tău o inimă dornică de iubire? Vai, dacă ai fi văzut-o pe fiica lui Jupiter și a Ledei, pe Elena, cea născută dintr-un ou, care trăiește acum la curtea lui Menelaos, regele Spartei!... Nici în poezile străbune nu se pomenește de vreo zână mai frumoasă ca ea. Dacă vrei s-o asemuiești cu cineva, apoi, numai cu zeița frumuseții îi poți afla asemănare.

Vai, gemu Paris, dacă ar fi frumoasă ca tine, cum aș mai iubi-o! Dar de ce vrei să mă îboldești cu un simțământ care nu-și va găsi niciodată împlinirea?

— Spune-mi doar, frumosule ciobănaș, dacă te îmbie gândul s-o vezi măcar o dată pe fiica Ledei! Ceea ce va urma îți va arăta cât de mare este puterea mea și a fiului meu. Toată lumea știe că micuțul meu Eros-Cupidon e în stare să-l țintească și pe tatăl nostru ceresc cu săgețile vrăjite ale iubirii! Te voi face fericit, viteazule arcaș! Cea mai frumoasă femeie va fi a ta. Mai întâi, te rog să-mi îndeplinești o rugămintă. Iată, căutăm un judecător care să hotărască cine este cea mai frumoasă dintre Minerva, Junona și eu. Celei mai frumoase dintre noi, judecătorul îi va dăruia mărunțul de aur pe care Jupiter îl ține acum în păstrare. Pentru ca judecata să fie dreaptă, tatăl nostru ceresc a poruncit ca un om muritor să aleagă dintre noi, și nu un zeu. Iată ce glorie nemuritoare te așteaptă, frumosule Paris! Vei fi judecătorul zeilor. Niciun om nu a primit până acum atâta cinstitură de la noi.

— Voi îndeplini rugămintea ta, zeiță, răspunse arcașul.

Așa se face că Paris cel frumos urcă într-o zi către împărăția lui Jupiter, pe muntele Ida, împreună cu Hermes-Mercur, trimisul lui Jupiter, curierul zeilor. Privind spre cele trei zeițe, Paris n-a stat prea mult pe gânduri, i-a înmănat Venerei mărunțul, zicându-i:

— Tu ești cea mai frumoasă!

Venus luă triumfătoare mărunțul din mâna tânărului judecător, în vreme ce zeițele înfrânte își ascundeau durerea într-o tăcere adâncă. Oare, cum se va stinge focul din inima lor? Junona își făcu deja în gând jurământul ei de răzbunare împotriva nesocotitului muritor. Ea jură să se răzbune pe toți ai lui și pe frumoasa Troie. Cenușă să se aleagă de cetatea scaldată în aur! Doar nu degeaba a

visat mama Hecuba - când a purces grea cu Paris - că i s-a aprins o flacăra mistuitoare în pânțele. Nu zadarnic, după naștere, tatăl Priam, vestit de zei, a lepădat copilul în codrii cei mari, unde a fost alăptat de o ursoaică. Toate acestea erau semne rele la troieni, iar Junona nu voia să-i scape acest prilej.

Oricum, n-a avut prea mult de așteptat mânioasa Junona, deoarece Venus-Afrodita, nebănuind ce mocnea în inima ei, o ajută fără de voie. Ea îl întâmpină într-o seară pe ciobănașul Paris, tocmai când el se întorcea cu oile la Troia, cântând voios ca de obicei. Poate că flăcăul cugeta în sinea lui la Elena și la norocul făgăduit de zeiță. Ea îl opri și-i grăi astfel:

— Nu te-am uitat, frumosule ciobănaș! Am venit să-ți plătesc binele pe care mi l-ai făcut. Spune-mi, oare, mai cugeți la frumoasa Elena, cea născută dintr-un ou, fiica lui Jupiter și a Ledei?

Tânărul îi răspunse:

— Zi și noapte îmi răsună în urechi vorbele tale, frumoasă zeiță.

Sfătuiește-mă ce trebuie să fac, spre a ajunge la ea.

Afrodita îi răspunse:

— Iată ce vei face! Diseară, cum vei ajunge acasă, du-te la tatăl Priam și roagă-l să-ți pregătească o corabie poleită cu aur! Ia cu tine o mână de oameni tineri, apoi întinde pânzele și călătorește până la Sparta! Nu uita că Menelaos e prieten cu tatăl tău și du-i veste de la dânsul, așa încât să te întâmpine ca pe un frate! Eu te voi urmări și te voi ajuta pas cu pas.

Corabia fu gata, iar tânărul Paris plecă îndată la Sparta, în regatul lui Menelaos. Cum ajunse acolo, Mene-

laos îl întâmpină ca pe un frate, apoi plecă în călătorie, lăsând pe oaspete în casă. Când Paris trebui să se înfățișeze Elenei, Afrodita ceru ajutorul fiului ei, Cupidon-Amor. Acesta coborî în palatul lui Menelaos cu arcul și cu săgețile sale fermecate, care strecurau în inimi otrava binecuvântată a iubirii. Abia ridică ochii frumoasa Elena asupra feciorului lui Priam, când Cupidon-Eros, zeul copilaș, făcu să alunece din arcu-i săgeata lină, drept în inima ei. Din clipa aceea, Elena fu cuprinsă de o dragoste mistuitoare pentru oaspetele soțului. Săgeata micului zeu îi zdrobise orice împotrivire. Inima ei clocotea de arșița neiertătoare.

Șăgalnicul zeu atinse, în treacăt, cu săgeata-i vrăjită, chiar pe tânărul Paris. Acesta, îndrăgostit de frumoasa Elena, uită de prietenia tatălui său cu Menelaos, uită, până la urmă, de sine însuși. El nu mai cugetă la altceva, se gândea cum s-o răpească pe femeia iubită. Mai presus de dragostea lor însă, există o lege pe care ei nu o pot încălca. Elena este soția lui Menelaos și nu-l poate părăsi, ca să se cunune cu Paris. Junona-Hera, zeiță a nunții, era singura care putea face și desface căsniciile între oameni și chiar între zei.

Junona, știind asta, o întâmpină pe Afrodita și-i vorbește cu o prefăcută dragoste:

— Bine te mai pricepi, șireato, să-i înlănțui pe muritori, mai ales când mergi mână-n mână cu fiul tău nebiruit! De ce n-ai venit din prima clipă să-mi mărturisești necazul tău? Credeai, poate, că mie nu-mi surâde căsnicia pe care vrei s-o legi? Dimpotrivă, perechea pe care o îndrăgești e potrivită. Hai, deci, să împlinim amândouă ceea ce tu singură ai început! Să ducem la Troia, în cetatea dragă ție, pe Elena, cea mai frumoasă femeie, împreună cu cel mai

CUPRINS

ILIADA	5
Mărul de aur	7
Mâna lui Achile	17
Andromaca și Hector	37
Foc la corăbii.....	55
Împăcarea lui Achile	71
Moartea lui Hector	81
Ultimele zile ale Troiei.....	92
ODISEEA	99
După arderea Troiei	100
Ciclopul Polifem	105
Circe vrăjitoarea	113
Zei îi amintesc de Ulise	131
Călătoria lui Telemac.....	137
Întoarcerea lui Ulise pe mare.....	148
În iatac	165
Ziua răzbunării	183
Pace în iatac	191
ENEIDA	197
Arderea Troiei	198
Rătăcirea pe Marte	215

La Cartagina.....	226
Infernul	249
În Italia	257
Lupta cu Turnus	271
Moartea lui Turnus.....	283